

**Posudek diplomové práce „Podivnými zbraněmi bojující polemik“. Literární publicistika a
esejistika Aloyse Skoumala**

Pro svoji diplomovou práci si Edita Beníšková vybrala netradiční téma – zaměřila se na v podstatě velice málo známou část díla překladatele, editora a publicisty Aloyse Skoumala. Jakkoli byla před nedávnem publikována Skoumalova biografie z pera historičky Dagmar Blümové (*Ironik v české pasti*), stále zůstávala tato podstatná část Skoumalova tvůrčího odkazu nezmapována. Diplomátka se při své probírce Skoumalových publicistických textů zaměřila na prověření klíčové teze, která Skoumala dlouhodobě charakterizuje jako člověka obtížně „zařaditelného“, stojícího mezi různorodě založenými generačními i společenskými názorovými skupinami a proudy, člověka osobitě a mnohdy svérázně se vymezujícího vůči řadě dobových uměleckých a společenských podnětů. Tento Skoumalův rozporuplný obraz vystává zejména z dobové korespondence jeho různorodých přátel, kolegů a spolupracovníků a také z publikovaných vzpomínek těchto osobností. Diplomátka si položila otázku, do jaké míry je tento obraz Skoumalovy osobnosti dílem širší a do jisté míry zploštělé reflexe jeho postojů, a do jaké míry se opírá o vlastní tvůrčí postupy, které se pochopitelně nejvýrazněji odrážejí paradoxně v materiálu, který nebyl v souvislosti s odbornou pozorností věnovanou Skoumalově osobnosti dosud příliš reflektován – tedy v publicistice.

Edita Beníšková si zkoumaný materiál rozložila do několika okruhů. Nejprve se věnuje problematice dosavadní recepce Skoumalova díla a osobnosti, zaměřuje se rovněž na charakteristiku Skoumalova místa v dobovém literárním kontextu. Vlastní publicistické postupy pak sleduje v souvislosti s proměňujícími se Skoumalovými odbornými prioritami, tedy na pozadí časově následných oddílů. Zaměřuje se nejprve na ranou Skoumalovu

publicistiku v revue Jaroslava Durycha a Jana Scheinosta *Rozmach*. Poté mapuje Skoumalovo angažmá v nakladatelství Vyšehrad a zejména jeho aktivity v časopise *Vyšehrad*. Svébytnou a dosud takřka nezmapovanou problematiku přináší diplomantčina analýza Skoumalových textů v pounorových *Lidových novinách*. Vzniká tak chronologicky založený základ, na který posléze diplomantka postaví vrcholný blok své práce – tedy analýzu textů z pozdních let, které jsou pro znalce Skoumalova díla povětšinou již známější – jde zejména o texty divadelní kritiky a texty o anglicky psané literatuře. Svébytné místo zde rovněž nachází analýza textů ze Skoumalova pozdního období, věnovaných kritice a teorii překladu.

Sepětí pozdních Skoumalových textů s analýzou juvenilní publicistiky a dnes de facto šířeji neznámých textů z časopisu *Vyšehrad* z poloviny 40. let vytváří podle mého názoru podstatný svorník, který je zdrojem nesporného přínosu diplomantčiny práce. Právě tento syntetizující rámec ji poté rovněž dovolí zcela podloženou „diagnózu“ Aloyse Skoumala jako kritického typu, která shrnuje a přitom dourčuje předchozí tvrzení, jež se v předchozí odborné literatuře buď rozcházela, anebo značně zplošťovala do frází o mimoběžnosti, nezařaditelnosti této osobnosti apod. Z práce Edity Beníškové tak podle mého názoru vzešel podstatný, zaostřený obraz Skoumalovy osobnosti, který bude muset následná odborná debata nad ním nutně reflektovat. K tomu zajisté přispěje i závěrečná bibliografie jeho publicistických prací.

Diplomová práce Edity Beníškové představuje podle mého názoru zralý odborný výkon, rád ji proto doporučuji k obhajobě.

Doc. PhDr. Jan Wiendl, Ph.D.